

T.C.
BAŞBAKANLIK
KANUNLAR VE KARARLAR
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Sayı : B.02.0.KKG.0.10/101-783 /5930

Ankara

31 /12 /2003

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

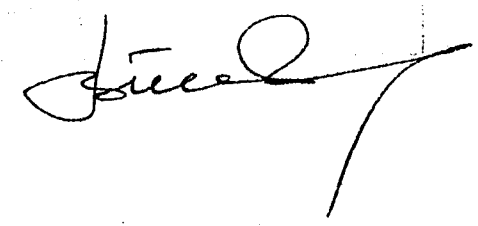
Dışişleri Bakanlığı'nca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulu'nca 25/12/2003 tarihinde kararlaştırılan "Astronotların Kurtarılması, Astronotların ve Uzaya Fırlatılmış Olan Araçların Geri Verilmeleri Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Recep Tayyip ERDOĞAN
Başbakan

- Eki :
- 1- Kanun Tasarısı
  - 2- Gerekçe

2003	- Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji
2003	- Dışişleri
2003	7.1-2004 1/733
2003	10/11/2003 1/13

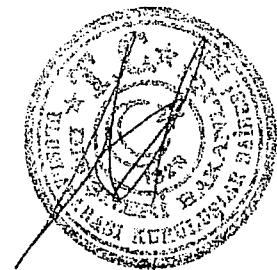
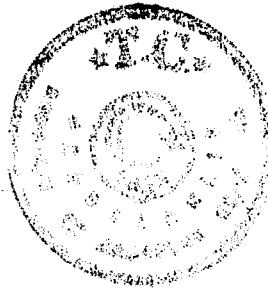

GEREKÇE

Ülkemizin, uzayın barışçı amaçlarla kullanımı alanında son yıllarda önemli mesafe katetmesine rağmen, konuyla ilgili uluslararası sözleşmelerin ve anlaşmaların bazılarında taraf olmamasının uzayla ilgili faaliyetler konusunda yarattığı güçlükleri gidermek amacıyla sözkonusu sözleşmelere ve anlaşmalara taraf olunması hususunda ilgili makamlarımızla görüş birliğine varılmıştır.

Öte yandan, sözkonusu uluslararası sözleşme ve anlaşmalara taraf olunması, kuruluş çalışmalarını son safhasında bulunan Türk Uzay Kurumu'nun faaliyetlerinin etkinliği ve uzayla ilgili faaliyetlerin uluslararası hukuki bir zemine oturtulabilmesi açısından da önem taşımaktadır.

Ülkemizin uzay alanındaki faaliyetleri her geçen gün artmaktadır. Halen uzayda dört uydumuz bulunmaktadır. Türk Uzay Kurumu'nun kurulması ve altyapısının oluşturulması ile birlikte, 10-15 yıl içerisinde uzayda daha fazla uydumuzun olacağı ve bir Türk Astronotun yetiştirilebileceği de göz önüne alındığında, bu anlaşma, ülkemizin menfaatlerinin ve hukuksal haklarının korunması bakımından önem arz etmektedir. Ayrıca, uzaya fırlatılan her araç fırlatan ülkenin/ülkelerin toprak parçası olarak kabul edildiğinden, bu anlaşma ile, uzaya fırlatığımız araçlar ile ilgili haklarımızın ve yükümlülüklerimizin belirlenmesi de sağlanacaktır.

T/ 596

ASTRONOTLARIN KURTARILMASI, ASTRONOTLARIN VE UZAYA FIRLATILMIŞ OLAN
ARAÇLARIN GERİ VERİLMELERİ HAKKINDA ANLAŞMANIN ONAYLANMASININ UYGUN
BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TASARISI

Madde 1- Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun 19 Aralık 1967 tarihli ve 2345 sayılı kararı ile kabul edilen ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından 1968 yılında imzalanan "Astronotların Kurtarılması, Astronotların ve Uzaya Fırlatılmış Olan Araçların Geri Verilmeleri Hakkında Anlaşma"nın beyanda bulunulmak suretiyle onaylanması uygun bulunmuştur.

Madde 2- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 3- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Eki

RECEP TAYYİP ERDOĞAN
BAŞBAKAN

 A. GÜL Dışişleri Bak. ve Başb. Yrd.	 A. ŞENER Devlet Bak. ve Başb. Yrd.	 M.A. ŞAHİN Devlet Bak. ve Başb. Yrd.	 B. ATALAY Devlet Bakanı
 A. BABUĞAN Devlet Bakanı	 M. AYDIN Devlet Bakanı	 G. AKŞİT Devlet Bakanı	 K. TÜZMEN Devlet Bakanı
 C. ÇİÇEK Adalet Bakanı	 M.V. GÖNÜL Milli Savunma Bakanı	 A. AKSU İçişleri Bakanı	 K. UNAKITAN Maliye Bakanı
 H. ÇELİK Milli Eğitim Bakanı	 Z. ERBEZİN Bayındırlık ve İskan Bakanı	 R. AKDAĞ Sağlık Bakanı	 B. YILDIRIM Ulaştırma Bakanı V.
 S. G. ÇELİK Tarım ve Köylüleri Bakanı	 M. BAŞEĞİOĞLU Çalışma ve Sos. Güv. Bakanı	 C. ÇİÇEK Sanayi ve Ticaret Bakanı V.	 M.H. GÜLER En. ve Tab. Kay. Bakanı
 E. MUMCU Kültür ve Turizm Bakanı	 O. PEPE Çevre ve Orman Bakanı		

**ASTRONOTLARIN KURTARILMASI,
ASTRONOTLARIN VE UZAYA FIRLATILMIŞ OLAN ARAÇLARIN
GERİ VERİLMELERİ HAKKINDA ANLAŞMA**

Akit Taraflar,

Kaza, tehlikeli durum veya zorunlu iniş hallerinde, astronotlara mümkün olan her türlü yardımın yapılmasını, astronotların derhal ve güvenlik içerisinde dönüşlerinin sağlanmasını ve uzaya fırlatılmış araçların geri verilmelerini öngören Ay ve Diğer Gök Cisimleri Dahil, Uzayın Keşfi ve Kullanılmasında Devletlerin Faaliyetlerini Yöneten İlkeler Hakkında Anlaşma'nın büyük önemini kaydederek,

Bu yükümlülükleri geliştirmeyi ve bunlara daha somut anlam vermeyi arzu ederek,

Uzayın barışçı amaçlarla keşfi ve kullanılması konusunda uluslararası işbirliğini geliştirmeyi isteyerek,

İnsancıl düşüncelerden hareketle,

Aşağıdaki hususlar üzerinde anlaşmışlardır:

MADDE 1

Bir uzay aracı mürettebatının kazaya uğradığını veya tehlikeli durumda bulunduğunu veya egemenliği altındaki bir ülkeye veya açık denize veya hiçbir Devletin egemenliği altında olmayan herhangi bir yere zorunlu veya istek dışı bir iniş yaptığı yolunda bilgi alan veya bunu saptayan her Akit Taraf,

- a. Fırlatan makamı haberdar eder veya fırlatan makamı belirleyemez ve kendisiyle hemen iletişim kuramazsa, elinde bulunan her türlü uygun haberleşme aracı ile derhal kamuya yönelik bir açıklama yapar,
- b. Bu bilgiden gecikmeksizin, elinde bulunan her türlü uygun haberleşme aracı ile yayması için Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'ni haberdar eder.

MADDE 2

Kaza, tehlikeli durum, acil veya istek dışı iniş sonucunda, bir uzay aracı mürettebatının Akit Taraflardan birisinin egemenliği altındaki bir bölgeye inmesi halinde, bu Akit Taraf, derhal kurtarılmalarını ve kendilerine gerekli her türlü yardımın yapılmasını sağlamak üzere mümkün olan bütün tedbirleri alacaktır. Akit Taraf, aldığı tedbirlerden ve bunların sonuçlarından, fırlatan makamı ve Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'ni haberdar edecektir. Eğer fırlatan makamın yardımı, acil bir kurtarmayı kolaylaştırabiliyor veya arama ve kurtarma çalışmalarının etkinliğine kaydedeğer derecede katkıda bulunabiliyor ise, fırlatan makam sözkonusu arama ve kurtarma işlemlerinin etkinlikle sürdürülmesi amacıyla, Akit Taraf ile işbirliğinde bulunur. Bu çalışmalar, fırlatan makam ile yakın ve sürekli bir danışma içerisinde hareket edecek olan Akit Tarafın yönetimi ve kontrolü altında yapılır.

MADDE 3

Eğer bir uzay aracı mürettebatının açık denize veya bir Devlet egemenliği altında bulunmayan bir yere indiği bilgisi alınır veya saptanır ise, imkanları uygun olan Akit Taraflar, gerektiği takdirde, bu mürettebatın hızla kurtarılmasını sağlamak amacıyla, arama ve kurtarma çalışmaları için yardımda bulunurlar. Bu Akit Taraflar, atmakta oldukları adımlardan ve bunların sonuçlarından fırlatan makamı ve Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'ni haberdar etmelidirler.

MADDE 4

Kaza, tehlikeli durum, acil veya istek dışı iniş sonucunda bir uzay aracı mürettebatının, Akit Taraflardan birisinin egemenliği altında bulunan bir bölgeye inmesi veya açık denizde veya bir Devlet egemenliği altında olmayan diğer bir yerde bulunmaları halinde bunlar, derhal ve güvenlik içerisinde fırlatan makamın temsilcilerine teslim edilirler.

MADDE 5

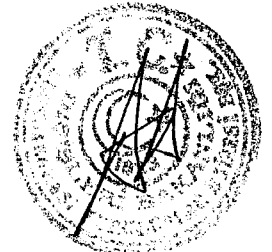
1. Bir uzay aracının veya bunu oluşturan parçaların, Yeryüzünde kendi egemenliği altında bulunan bir ülkeye veya açık denize veya bir Devlet egemenliği altında olmayan herhangi bir yere düştüğü bilgisini alan veya saptayan her Akit Taraf, fırlatan makamı ve Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'ni haberdar eder.

2. Egemenliği altında bulunan bölgede bir uzay aracı veya bunu oluşturan parçalar tespit edilen her Akit Taraf, fırlatan makamın isteği üzerine ve talep edilmiş ise bu makamın yardımı ile, araç veya bunu oluşturan parçaları bulup kurtarmak için uygulanabilir bulduğu tedbirleri alır.

3. Fırlatan makamın sınırları dışında bulunan uzaya fırlatılmış araçlar veya bunları oluşturan parçalar, fırlatan makamın talebi üzerine kendisine geri verilecek veya kendisinden istenmesi halinde, bulunanların geri verilmelerinden önce teşhislerini sağlayacak bilgiler fırlatan makamın temsilcilerinin tasarrufuna hazır tutulacaktır.

4. Bu maddenin 2. ve 3. paragrafları hükümlerine bağlı kalmaksızın, egemenliği altındaki bir bölgede bulunan veya başka herhangi bir yerde bulup kurtarmış olduğu bir uzay aracının veya onu oluşturan parçaların, nitelikleri itibariyle, tehlikeli veya zararlı olduklarına inanması için nedenler bulunan her Akit Taraf, bundan fırlatan makamı haberdar edecek ve fırlatan makam sözkonusu Akit Tarafın yönetimi ve kontrolü altında muhtemel zarar tehlikesini ortadan kaldırmak üzere derhal etkin tedbirler alacaktır.

5. Bu maddenin 2. ve 3. paragrafları hükümleri uyarınca, bir uzay aracının veya bunu oluşturan parçaların bulunup kurtarılması ve geri verilmesine ilişkin yükümlülüklerin yerine getirilmesinden doğan masraflar fırlatan makama aittir.

MADDE 6

Bu Anlaşmanın amaçları çerçevesinde "fırlatan makam" teriminden, fırlatmadan sorumlu Devlet veya eğer fırlatmadan bir uluslararası hükümetlerarası kuruluş sorumlu ise, bu kuruluşun bu Anlaşma'dan doğan hak ve yükümlülükleri kabul ettiğini bildirmesi ve kuruluşu üye devletlerin çoğunluğunun bu Anlaşma'ya ve Ay ve Diğer Gök Cisimleri Dahil, Uzayın Keşif ve Kullanılmasında Devletlerin Faaliyetlerini Yöneten İlkeler Hakkında Anlaşma'ya taraf olması kaydıyla, bu kuruluş anlaşılır.

MADDE 7

1. Bu Anlaşma bütün Devletlerin imzasına açıktır. Bu Anlaşma'yı, bu maddenin 3. paragrafına göre yürürlüğe girmeden önce imzalamamış olan her Devlet, her zaman ona katılabilir.

2. Bu Anlaşma, imzalayan Devletlerin onayına tabi olacaktır. Onay ve katılım belgeleri, işbu metinde Saklayıcı Hükümetler olarak tayin edilmiş bulunan Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği, Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Krallığı ve Amerika Birleşik Devletleri Hükümetlerine tevdi olunacaktır.

3. Bu Anlaşma, Anlaşma hükümlerine göre Saklayıcı Hükümetler olarak tayin edilmiş olanlar da dahil olmak üzere, beş Hükümetin onay belgelerini tevdi etmeleri halinde yürürlüğe girecektir.

4. Bu Anlaşma'nın, yürürlüğe girmesinden sonra onay veya katılım belgelerini tevdi eden Devletler için Anlaşma, sözkonusu onay veya katılım belgelerinin tevdi edildiği tarih itibarıyla yürürlüğe girecektir.

5. Saklayıcı Hükümetler, bu Anlaşma'yı imzalayan veya bu Anlaşma'ya katılan devletleri, Anlaşma'yla ilgili her imza tarihi, onay veya katılım belgelerinin tevdi tarihi, yürürlüğe giriş tarihi ve diğer bildirimler konusunda derhal bilgilendirir.

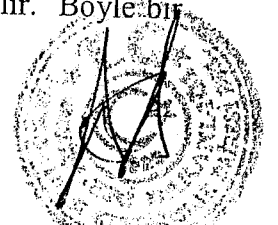
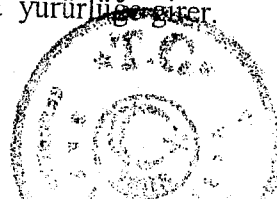
6. Bu Anlaşma, Saklayıcı Hükümetler tarafından, Birleşmiş Milletler Şartı'nın 102. maddesi uyarınca tescil ettirilir.

MADDE 8

Bu Anlaşma'ya Taraf her Devlet, Anlaşma'da değişiklik yapılmasını önerebilir. Bu değişiklikler, bunları kabul eden Anlaşma'ya Taraf her Devlet bakımından Anlaşma'ya Taraf Devletlerin çoğunluğunca kabul edildikleri an, daha sonra Anlaşma'ya Taraf diğer Devletlerin her biri bakımından, kabul edildikleri tarihte yürürlüğe girer.

MADDE 9

Bu Anlaşma'ya Taraf her Devlet, yürürlüğe girmesinden bir yıl sonra, Saklayıcı Hükümetlere yapacağı yazılı bildirim ile Anlaşma'dan çekildiğini bildirebilir. Böyle bir çekilme, bu bildirim alındığı tarihten bir yıl sonra yürürlüğe girer.

MADDE 10

İngilizce, Rusça, Fransızca, İspanyolca ve Çince metinleri aynı derecede geçerli olan bu Anlaşma, Saklayıcı Hükümetlerin arşivlerinde saklanacaktır. Anlaşma'nın, usulüne uygun şekilde onaylanmış örnekleri Saklayıcı Hükümetler tarafından, Anlaşma'yı imzalayan veya ona katılan Devletlerin Hükümetlerine gönderilecektir.

Yukarıdaki hususları tasdiken, usulunü uygun şekilde yetkili kılınmış, aşağıda imzası bulunan kişiler işbu Anlaşma'yı imzalamışlardır.

Üç nüsha halinde, Londra, Moskova ve Vaşington kentlerinde, bindokuzyüztmüsekiz yılının Nisan ayının yirmiikinci gününde yapılmıştır.

BEYAN

Astronotların Kurtarılması, Astronotların ve Uzaya Fırlatılmış olan Araçların Geri Verilmeleri Hakkında Anlaşma'nın onaylama sırasında Türkiye Cumhuriyeti tarafından yapılan beyanın metni.

Türkiye Cumhuriyeti, işbu Anlaşma'nın hükümlerini yalnızca diplomatik ilişkisi bulunan Taraf Devletlere karşı uygulayacağını beyan eder.

Text of the declaration made by the Republic of Turkey upon ratification of the Agreement on the Rescue of Astronauts, the Return of Astronauts and the Return of Objects Launched into Outer Space.

The Republic of Turkey declares that it will implement the provisions of this Agreement only to the States Parties with which it has diplomatic relations.

